

A Fővárosi Ítéltábla a a Szabó Balázs Gábor Ügyvédi Iroda által képviselt felperesnek a dr. Halápi Dóra Ügyvédi Iroda által képviselt ... Bank Zártkörűen Működő Részvénytársaság alperes ellen szerződési feltétel tisztességtelenségének megállapítása iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2016. április 19. napján kelt 19.G.44.138/2015/8. számú ítélete ellen az alperes által benyújtott fellebbezés folytán indult másodfokú eljárásban meghozta az alábbi

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

A felek a felmerült költségeiket maguk viselik.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes módosított keresetében az alperessel 2007. március 27. napján megkötött kölcsönszerződés 1.1., 4.2., 6.2., 9.4. pontjai, továbbá az Üzletszabályzat 5.2.1. és a zálogszerződés 7.4. pontjai tisztességtelenségen alapuló érvénytelenségének megállapítását kérte a régi Ptk. 209/A. § (2) bekezdése és a 18/1999.(II.05.) Korm. rendelet 1. § a) b) és j) pontjai, valamint az Európai Bíróság C- 449/13. számú ítéletében foglaltak alapján.

Az alperes a kereset elutasítását és a felperes perköltségben való marasztalását kérte.

Az elsőfokú bíróság az ítéletében megállapította, hogy a felek között 2007. március 27. napján létrejött „Hitel- és zálogszerződés ... svájci frank lakáshitelekhez” elnevezésű szerződés részét képező Üzletszabályzat 5.2.1. pontjának az alábbi szövegrésze miszerint: „az ügyfél a hitelszerződés alapján lehívott kölcsön folyósításának és törlesztésének időpontja, valamint az ügyfél által fennálló tartozása tekintetében a bank e célra szolgáló nyilvántartásait és nyilatkozatait irányadónak és hitelesnek fogadja el.” semmis. A keresetet ezt meghaladóan elutasította és kötelezte a felperest 32.100 forint perköltségnek az alperes részére történő megfizetésére.

Határozata ténybeli alapjaként rögzítette, hogy a felek 2007. március 27. napján kölcsönszerződést kötöttek lakásvásárlás finanszírozására és rögzítette a szerződés keresettel érintett pontjait.

Jogi indokolásában megállapította, hogy a szerződés támadott rendelkezései közül a kölcsönszerződés 1.1., 4.2., 6.2., 7.4., valamint 9.4. pontjai tekintetében a kereset nem megalapozott.

Az 1.1., valamint 4.2. pontokban foglalt rendelkezések nem tekinthetők általános szerződési feltételeknek. A kölcsön összegét rögzítő 1.1. pont a szerződés tárgyát határozza meg, amely a felek egyedi megállapodásán alapul és a kezelési költség mértékének meghatározása is olyan kikötés, amely a felek egyedi konszenzusán kell, hogy alapuljon. A szerződés egyéb pontjaival együtt értelmezve a felek egyértelműen meghatározták a nyújtandó kölcsön összegét forintban és azt is, hogy a svájci frankban nyilvántartott deviza összeg miként, hogyan kerül megállapításra. Ezentúl az alperes a Hpt. 210. § (2) bekezdésének rendelkezései szerint a kezelési költséget felszámíthatja. A 6.2. pontban foglalt rendelkezés keresettel támadott szövegrésze csupán arra vonatkozik, hogy a bank az éppen aktuális törlesztőrészlet összegére vonatkozó tájékoztatást küld a felperesnek, amely kifejezetten a felperes érdekét szolgálja azzal, hogy nem a fogyasztónak kell kiszámítani a törlesztőrészlet összegét. A kikötés nem biztosít egyoldalú hatalmasságot az alperes részére. A kölcsönszerződés 7.4. pontja tekintetében az elsőfokú bíróság utalt arra, hogy a felek kölcsönösen egyező akarattal állapították meg a zálogtárgy fedezeti értékét, ez következik a szerződés 7.1. pontjából, továbbá együttesen határozták meg, hogy a kielégítést veszélyeztető mértékű csökkenésnek a 10%-ot meghaladó értékcsökkenést tekintik. (7.2. pont) Mindezek alapján nem minősül tisztességtelennek az a rendelkezés, hogy az alperes igényt érvényesíthet szerződésszegésre alapítottnan, amennyiben a felperes a szerződésben foglalt és elfogadott kötelezettsége ellenére a fedezetet az eredeti értékre nem egészíti ki. A bank kötelessége, hogy gondoskodjon az általa nyújtott kölcsön fedezetéről, így az ebben a körben tett intézkedések nem minősülnek tisztességtelennek. Amennyiben az alperes nem biztosította volna a hitel visszafizetésének feltételeit, egyoldalúan hátrányos szerződési feltételben állapodott volna meg. A támadott 7.4. szerződési pont tehát a felek közötti kötelezettségek és jogosultságok egyensúlyát nem bontja meg. A kölcsönszerződés 9.4. pontja a szerződéshez kapcsolódó Üzletszabályzat és Tájékoztató, valamint kondíciós lista megismerésére vonatkozó rendelkezéseket tartalmazza és szintén nem bontja meg a felperes hátrányára egyoldalúan a jogok és a kötelezettségek egyensúlyát, hiszen a fogyasztónak lehetőséget biztosít a hatályos általános szerződési feltétel megismerésére, amennyiben pedig a bank ezt nem teszi lehetővé a fogyasztó részére úgy a módosított, új általános szerződési feltétel nem válik a szerződés részévé. Az elsőfokú bíróság az Üzletszabályzat 5.2.1. pontjában foglalt és keresettel támadott feltétel tisztességtelenségét megállapította. Kifejtette, hogy az a kikötés, mely szerint a közjegyzői ténytanúsítvány kiállítható a bank nyilvántartásai és nyilatkozatai alapján, és amely végrehajtás alapjául szolgáló végrehajtható okiratnak minősül, azt eredményezi, hogy az alperesnek nem szükséges igazolnia a végrehajtást megelőzően az adós tartozását, hanem az adósnak kell a végrehajtási eljárásban esetleges kifogásai szerint saját tartozása összegét és mértékét bizonyítani. Ezáltal a bizonyítási teher megfordul, a fogyasztót terheli az alperes mint hitelező által kezdeményezett végrehajtási eljárásban a felek közötti elszámolás alapján az adós esetleges tartozásának bizonyítása, így a feltétel tisztességtelensége a 18/1999. (II.05.) Korm. rendelet 1. § j) pontja alapján megállapít. Utalt arra, hogy a szerződési kikötések tekintetében a felperes által hivatkozott szimmetria elvének sérülése nem értelmezhető, mivel a támadott szerződési kikötések sehol sem tartalmazznak olyan rendelkezést, mely szerint a bank önkényesen értelmezne bármely feltételt.

Az ítélettel szemben mind a felperes, mind az alperes fellebbezést terjesztett elő.

A felperes kérte a keresetet elutasító részében annak megváltoztatását és a kereset szerinti határozat meghozatalát, másodlagosan pedig a hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság újabb tárgyalásra és újabb határozat hozatalára történő utasítását.

A hatályos Ptk. 6:77. § (1), a 6:78. § (2) bekezdésében foglaltakat idézve utalt arra, hogy az általános szerződési feltétel útján létrejövő szerződések esetében egy szerződés létezik, amelynek

tartalma két komponensű, egyedi és általános szerződési feltételekből áll. Állította, hogy nem volt reális lehetősége a támadott szerződési kikötések tartalmának megértésére, az attól való eltérésre, azok tehát nem kerültek egyedileg megtárgyalásra. Kiemelte, hogy a 18/1999. (II.05.) Korm. rendelet 1. § a) b) és j) pontjai valamennyi fogyasztói szerződésre vonatkoznak szűkítés nélkül és kifogásolta, hogy az elsőfokú ítélet indokolása nem tartalmazza a kereset megalapozatlanságának okait. A 2/2012. (XII.10.) PK véleményre utalva állította, hogy az általános szerződési feltételekben szereplő egyoldalú szerződésmódosítási jog tisztességtelen, sérti a szimmetria elvét. A szerződés 1.1. pontja a kölcsön összegét csak tájékoztató jelleggel határozta meg, 8.000.000 forint az a limit, amelynek megfelelő deviza összeget folyósít a pénzintézet (folyósítási limit). A szerződés szerint pedig amennyiben a kölcsön teljes összege a folyósítási limit miatt nem kerül folyósításra, az igénybe nem vett résszel a kölcsön a bank egyoldalú szerződésmódosítása által lecsökken. A kölcsön összege, a szerződés tárgya így csak a folyósítás napján határozható meg a bank egyoldalú szerződésmódosításával.

Az alperes fellebbezésében az elsőfokú ítélet marasztaló részének megváltoztatását és a felperes keresetének teljes elutasítását kérte.

Az Üzletszabályzat 5.2.1. pontjával kapcsolatban előadta, hogy a bank záradékolás esetén is köteles igazolni a fennálló követelését. A kötelezettségnek két, közjegyző által készített okirattal tesz eleget, az ügyfél által tett kötelezettségvállaló nyilatkozattal és az összecszerűsége rögzítő közjegyzői ténytanúsítvánnyal. Idézte az 1994. évi LIII. törvény (továbbiakban: Vht.) 23/C. §-ában foglaltakat és utalt arra, hogy a szerződés, illetve az egyoldalú kötelezettségvállaló nyilatkozat támadott pontjának szövegéből kitűnik, hogy a tartozás teljes összegével kapcsolatos záradék kibocsátásához két, magában a közokiratba is belefoglalt feltételnek kell teljesülnie. Egyik az adós szerződéses kötelezettségeinek megszűnése, másik emiatt a hitelszerződés felmondása. A végrehajtást elrendelő közjegyzőnek nem feladata annak eldöntése, hogy a követelés alapos-e, erre a végrehajtás megszüntetése/ korlátozása iránti perben van lehetőség. A tényekkel kapcsolatban elég és megfelelő a végrehajtást kérő egyoldalú előadása, a Vht. rendelkezéseiből nem vezethető le az a követelmény, hogy az adós a szerződésszegés tényét közokiratban ismerje el. Nincs jelentősége az okirat záradékolása szempontjából, hogy az adós elfogadja-e a bank nyilvántartásait, hiszen a fent írt feltételek teljesülése esetén a közjegyző a szóban forgó okiratot záradékkal láthatja el. A Pp. 195. § (3) bekezdéséből okszerűen következik, hogy a felperes vitathatja annak a nyilatkozatának a valóságát, miszerint a bank nyilvántartásának hitelességét tudomásul véve elfogadja a bank szerint fennálló tartozását. Egyébként a banki nyilvántartások megfelelőségét az MNB felügyeleti szerve ellenőrzi. A Hpt. 2. számú melléklet I.10.3. pontja alapján pedig jogszabályi kötelezettsége a kölcsön nyilvántartása, ezért e szerződési feltétel tisztességtelenségének megállapítása kizárt. A fogyasztó nincs attól elzárva, hogy minden hónapban ellenőrizze a hiteltartozása kimutatását. Amennyiben azzal kapcsolatban kifogása van, úgy együttműködési kötelezettsége alapján szükséges, hogy azt az alperes felé jelezze. A szerződéses kikötés a szerződéses jogokat egyoldalúan az ügyfél hátrányára nem változtatja meg, hiszen a hitelesnek elfogadott banki nyilvántartásokat nem csak a bank jogosult felhasználni, hanem az ügyfél saját maga által indított peres, nemperes eljárásokban a bankkal szemben is felhasználhatja az adatokat. A kikötés nem eredményezi a bizonyítási teher fogyasztó hátrányára történő megváltoztatását.

Az elsőfokú ítéletnek jogerőre emelkedett rendelkezése nem volt, ezért azt az ítéletábra teljes terjedelmében vizsgálta felül.

A felperes és az alperes fellebbezése nem alapos.

A felperes fellebbezése hatályon kívül helyezésre is irányult, az ítéletábra elsődlegesen ezt az indítványt vizsgálta, mert annak megalapozottsága az érdemi felülvizsgálatot kizárná. E körben megállapította, hogy az elsőfokú bíróság nem követett el eljárási szabálysértést, indokolási kötelezettségének maradéktalanul eleget tett. A felperesnek további bizonyítási indítványa nem volt, így a Pp. 252. § (2) és (3) bekezdése értelmében sem volt indokolt az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezése. Erre tekintettel az ítéletábra az elsőfokú ítéletet érdemben vizsgálta.

Az elsőfokú bíróság az érdemi döntéshez szükséges tényeket megállapította, az ítéletábra a döntéssel egyetért, annak jogi indokait nagyobb részben osztotta. A fellebbezésekben foglaltakra is tekintettel mutat rá a következőkre.

A szerződés 1.1. pontja a szerződés tárgyát rögzíti, tartalma szerint a kölcsön nyújtását, vagyis a bank főszolgáltatását, a szerződés jellemző szolgáltatását határozza meg, világos és érthető, ezért annak tisztességtelensége a régi Ptk. 209. § (4) bekezdése szerint nem állapítható meg. Az elsőfokú bíróság helyesen jutott arra a következtetésre, hogy e szerződési pontot, a kölcsön összegét a felek nyilvánvalóan megtárgyalták, az konszenzuson alapult. A felperes a devizaalapú konstrukciót választotta és a szerződés alapján a bank az igényének megfelelően a lakásvásárlása utolsó vételár részének finanszírozására szolgáló 8.000.000 forint kölcsönösszeget nyújtott, amiből szintén az következik, hogy kölcsön összegét a felek egyedileg határozták meg.

A felperes alaptalanul hivatkozott arra is, hogy a kölcsön összegének szerződés szerinti meghatározása a bank számára egyoldalú módosítást tesz lehetővé. Maga sem vitatta, hogy a 8.000.000 forintos igényének megfelelő volt a bank teljesítése. A szerződésben pedig elegendő a nyújtott kölcsön forint összegének és az összeg elszámolásának meghatározása. A szerződés rendelkezései a deviza alapú elszámolást szabályozzák. Az 1.1 pont értelmében a bank 54.200 CHF devizahitelt tart rendelkezésre és forintban legfeljebb 8.000.000 forintot folyósít. A szerződés célja a 8.000.000 forintos vételár részlet finanszírozása (1.2 pont). A 3.4. és 5.1 pont szerint a bank a meghatározott hitelösszeget 2007. június 10-ig tartja rendelkezésre, a kölcsön igénybevétele legkorábban a folyósítási feltételek mindegyikének teljesítését követően a hitelfelvevő lehívása alapján történik. Amennyiben a rendelkezésre tartási időszak lejártáig a hitel teljes összege nem kerül folyósításra, az igénybe nem vett résszel a hitel összege automatikusan csökken. Az 5.2. pont szerint a kölcsön folyósítása forintban történik, a lehívott deviza összeg átváltásával, a folyósításkor érvényes pénztári deviza vételi árfolyamon számítva.

Az idézett szerződési rendelkezésekből egyértelműen következik, hogy a felperes 8.000.000 forint kölcsönre tartott igényt, az alperes svájci frankban meghatározott keretösszeg erejéig vállalta a folyósítást, amit a felperes elfogadott. A folyósítás forintban nem vitásan megtörtént. Az ítéletábra ebben a körben utal arra is, hogy a felperes egy olyan feltétel tisztességtelenségét állítja, amely alapján a bank már ténylegesen – nem vitásan szerződésmódosítás nélkül – teljesített. A szerződési feltétel semmisségére azonban csak a fogyasztó érdekében lehet hivatkozni, és a felperes nem jelölte meg az ehhez kapcsolódó érdekét a régi Ptk. 209/A. § (2) bekezdése szerint.

A szerződés 4.2. pont rendelkezése tekintetében az ítéletábra az elsőfokú bíróságtól eltérő jogi álláspontra helyezkedett. A támadott szerződési pont a kezelési költségnek a szerződéskötés időpontja szerinti mértékét évi 2,7%-ban határozza meg. A rendelkezés nem több, mint a kezelési költség induló mértékének meghatározása, amely csak tájékoztató jellegű, hiszen a szerződés egyéb pontjai rendelkeznek arról, hogy a kezelési költség a hiteldíj része és a kondíciós lista alapján hogyan változhat. Ily módon az alperes nyilvánvalóan egyoldalúan határozta meg az induló kezelési költség mértékét, a fogyasztónak nem volt módja azt érdemben befolyásolni. Választási lehetősége

legfeljebb abban állt, hogy a szerződéskötéstől elzárkózzék. A rendelkezés tehát mint egyedileg meg nem tárgyalt feltétel általános szerződési feltételnek minősül, ezért a tisztességtelensége vizsgálható. Az elsőfokú bíróság ugyanakkor helyesen utalt arra, hogy a kezelési költség a Hpt. 210. § (2) bekezdése szerint felszámítható, azt az alperes a jogszabályi előírásoknak megfelelően rögzítette a szerződésben, ezért a régi Ptk. 209. § (5) bekezdése szerint nem minősülhet tisztességtelennek.

Az ítélet tábla az elsőfokú bíróságnak a támadott szerződés 6.2., 7.4., 9.4. pontjai tekintetében kifejtett indokolásával maradéktalanul egyetért, ezért csupán utal a Pp. 254. § (3) bekezdése alapján e körben az elsőfokú ítélet helyes indokaira figyelemmel arra, hogy ezekre a felperes nem tért ki a fellebbezésében.

A szerződés 5.2.1. pontja tekintetében a keresetnek helyt adó rendelkezés indokaival az ítélet tábla szintén egyetértett az alábbi kiegészítéssel.

A Vht. 23/C. § (1) értelmében az okiratot készítő közjegyző végrehajtási záradékkal látja el a közjegyzői okiratot, ha az tartalmazza a szolgáltatásra és ellenszolgáltatásra irányuló vagy egyoldalú kötelezettségvállalást; a jogosult és a kötelezett nevét; a kötelezettség tárgyát, mennyiségét (összegét) és jogcímét; a teljesítés módját és határidejét. A fentiekből következően és az alperes által sem vitatottan az adóssal szemben fennálló követelése igazolására vonatkozó kötelezettségének akkor tud eleget tenni, akkor indulhat meg a végrehajtási eljárás, ha rendelkezésére áll azösszezszerűséget rögzítő közjegyzői ténytanúsítvány is. Az elsőfokú bíróság helyesen utalt arra, hogy a közjegyzői ténytanúsítvány a végrehajtás alapjául szolgáló végrehajtható okiratnak minősül, a záradékolás azt eredményezi, hogy a végrehajtási eljárás megindul. Ezt követően az adós felperes csak a végrehajtási perben, annak szabályai szerint vitathatja a követelést és ebben a perben őt terhel a bizonyítás. Ezzel szemben abban az esetben, ha egy ilyen tanúsítvány nem áll rendelkezésre, akkor a bank fizetési meghagyás útján, illetve perben érvényesítheti az igényét és az alperes vitatása esetén neki kell bizonyítania a követelés összezszerűségét is. A tényállításának alapja nem vitásan a saját nyilvántartása lehet, de főszabály szerint őt fogja terhelni a bizonyítás például a kamatszámítás helyességét illetően és a bizonyítás elmulasztásának következményeit viselnie kell. A szerződési feltétel tisztességtelensége nem áll összefüggésben az alperesi bank azon kötelezettségével, hogy a jogszabályoknak megfelelő nyilvántartást kell vezetnie. Az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg tehát, hogy a bizonyítási terhet a fogyasztó hátrányára megváltoztató szerződési feltétel a 18/1999.(II.5.) Korm. rendelet 1. § j) pontja alapján tisztességtelen.

A kifejtettekre tekintettel az ítélet tábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján – a kiegészített, pontosított indokolással – hagyta helyben.

A felperes és az alperes fellebbezése sem vezetett eredményre, ezért a Pp. 239. §-a folytán alkalmazandó Pp. 81. § (1) bekezdése folytán – figyelemmel arra, hogy a felek között a pernyertesség és a pervesztesség aránya, valamint az előlegezett költségek összege között számottevő különbség nincs – mindegyik fél maga viseli a saját költségét.

Budapest, 2017. február hó 02. napján

dr. Sándor Ottó s.k.
a tanács elnöke

dr. Ócsai Beatrix s.k.

dr. Szabó Annamária s.k.

előadó bíró

bíró

A kiadmány hitelül:

bíróági tisztviselő